

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Nadat ik enig weerwoord meende te hebben gegeven (23 oktober jl.) op de stellingname van dhr. Van Raak (ref. 'koninkrijk.nu', 23 oktober 2020), alsook mw. Leerdam van de PLP haar reactie had verwoord (24 oktober jl.) op zijn voorstel een referendum te organiseren, gericht op de vraag of de Statiaanse bevolking nu werkelijk het land 'Nederland' wil verlaten, is er nu toch weer een tweede betoog van dhr. Van Raak (ref. 'koninkrijk.nu', 27 oktober 2020), waarin dezelfde boodschap als in zijn eerste betoog.

De toon die wordt aangeslagen zou ik allesbehalve diplomatiek willen noemen. Ik vind "opruimend taalgebruik" een tikje te scherp, maar zijn toon en de inhoud van zijn betoog zijn allesbehalve gericht op een constructieve dialoog waarin partijen elkaar beter kunnen leren kennen.

Dat hoeft natuurlijk ook niet want dhr. Van Raak kent Sint Eustatius klaarblijkelijk goed. Dat blijkt onder meer uit het feit dat hij er acht jaar geleden heeft gelogeed en zijn toenmalige ervaringen - kennelijk - nogal verschilden van zijn verwachtingen. Dat heeft echter niet zoveel te maken met een afkeer van Nederland of van Nederlanders. Gastvrijheid is op het eiland een onderwerp-in-ontwikkeling. De kwaliteit van de hotels en pensions is voor zover ik kan beoordelen de laatste jaren wel toegenomen maar deze is niet meteen gelijk aan die in de welbekende toeristenoorden, of zelfs niet hetzelfde als in Nederland.

Voor zover ik dhr. Van Raak meende te kennen (niet persoonlijk doch via de media) zag ik in hem iemand met het hart op de juiste plaats met gevoel voor sociaal verantwoorde verhoudingen. Wat ik nu van hem lees valt ontzettend uit de toon bij hetgeen ik had verwacht bij een normaal zo positief doch kritisch ingestelde geest. Je zou bijna gaan denken dat er iets achter zit, zo iets als: "laat Ronald maar 'keffen' namens de Tweede Kamer of breder: namens de politiek, hij gaat immers toch weg na de verkiezingen".

Hoe het ook zij, het publiekelijk neerzetten van Saba als zijn oogappel, als de beste leerling van de klas, zo positief verschillend van het slechtere broertje, Sint Eustatius, is niet alleen ongepast, het is ook gebaseerd op veronderstellingen en - erger - verschillende behandelwijzen van Nederland enerzijds met Saba of Sint Eustatius anderzijds.

Lees ik immers goed, dat op dat prachtig Saba, waar de bewoners zo blij zijn met de investeringen die door Nederland worden gedaan, toch ook niet alles goed gaat (hoe kan het ook anders met zo'n grote afstand tussen Europees en Caribisch Nederland) en dat dan de bewoners vaak worden uitgenodigd om die problemen te delen, waarbij alle politieke partijen in de Tweede Kamer vervolgens graag bereid zijn om die problemen bij de regering aan te kaarten?

Zoiets gebeurt nagenoeg nooit bij Sint Eustatius. Afgezien van die enkele maal dat leden van de Commissie Koninkrijksrelaties zelf via Facebook contact zochten met Statianen, is het absoluut niet vanzelfsprekend dat Statiaanse bewoners worden uitgenodigd om problemen te delen, waarna met een zekere vanzelfsprekendheid die problemen bij de regering worden aangekaart. Uit eigen ervaring weet ik dat geregeld geschreven brieven aan diezelfde Commissie in de Tweede Kamer in het beste geval een respons krijgen als "met kennisgeving aangenomen, de Commissie neemt geen verdere actie". Ik leid hieruit af dat Sint Eustatius en Saba een heel verschillende behandeling ondergaan. En

mocht iemand in de verleiding komen om de Advisory Council te noemen als vertegenwoordiging van de bewoners en waarmee overleg wordt gevoerd, merk ik op dat deze schaamlap waarachter overleg wordt geveinsd bestaat uit door de overheid/regeringscommissaris gekozen mensen waarvan vermoed werd dat zij de rol van 'klapvee' goed zouden vervullen. En het overleg dat ermee wordt gevoerd is ogenschijnlijk niet de moeite waard om te agenderen of te notuleren (in elk geval zijn agenda of notulen niet publiekelijk te vinden) en de punten die worden besproken zijn veelal reeds het stadium van besluitvorming voorbij. Kortom, dit overleg stelt inhoudelijk niet zoveel voor.

En, nogmaals, als het nu allemaal waar was wat dhr. Van Raak schrijft, maar wat hij stelt over anti-Nederlandse gevoelens ligt op zijn minst genuanceerder dan dat hij dat ziet. Er is hier lokaal een gerechtvaardigd gevoel van frustratie dat met Statia nooit iemand rekening lijkt te houden (Statianen zijn "tweederangs Nederlanders"). En dat gevoel lijkt nu te worden "afgekocht" met infrastructurele projecten (waarbij de versteviging van de rots onder Fort Oranje natuurlijk niets minder is dan vallend onder de zorgplicht van Nederland). Er is, aldus Van Raak, sinds de interventie 65 miljoen euro geïnvesteerd in Sint Eustatius. Natuurlijk is men op Statia blij met de verbeteringen die hiervan het gevolg zijn, maar de kern van het probleem zit dieper, zoals ik al omschreef.

Dat van die investeringen zou zomaar waar kunnen zijn, maar over een serieus gesprek met de bewoners over de toekomst van het eiland of over een gezonde relatie tussen Sint Eustatius en 'Den Haag' heeft niemand in Den Haag zich druk gemaakt. Een dergelijk gesprek heeft in elk geval de afgelopen ruim zes jaar niet plaatsgevonden (anders had ik het zelf meegemaakt) en waarschijnlijk geldt die situatie al veel langer. Waar dhr. Van Raak, onder verwijzing naar infrastructurele verbeteringen, stelt dat het eiland er een stuk mooier bij ligt dan in 2018, zou ik eerder willen stellen dat Den Haag Sint Eustatius de afgelopen tweeëneenhalf jaar niet als gelijkwaardige gesprekspartner heeft willen zien, hetgeen in mijn optiek en onder verwijzing naar de naam van de wet ter zake, neerkomt op verwaarlozing van taken.

De repliek van mw. Leerdam, die volgens haar woorden ook uitzielt naar een begin van een nieuw tijdperk, noemt bovendien het in 2014 gehouden referendum, waarvan mogelijk de geldigheid kan worden betwist, maar waaruit in elk geval blijkt dat een meerderheid 'autonomie' wil en hooguit een enkeling 'zelfstandigheid'. Onder autonomie verstaat de PLP zeker geen zelfstandigheid, zo meen ik te begrijpen, maar wel meer zeggenschap hoe het hier op het eiland zou moeten worden georganiseerd. En is dat zo vreemd? En biedt de status van 'openbaar lichaam' daartoe ook niet goede verwachtingen? Een goed gesprek zou hierin de lucht kunnen klaren, maar ja, een goed gesprek... Het is er tot op heden niet van gekomen.

Ik rond af met mijn eerder geuite wens. Het zou 'Den Haag' sieren wanneer zij met een uitnodiging komt om eens nader met mw. Leerdam, als fractieleider van de grootste partij op het eiland, van gedachten te wisselen over haar plannen voor de toekomst.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.